

פנינים נפלאים ומתוקים על הפרשה

זרע שמשון

מתוך הספר המסגל "זרע שמשון" שחברו המקבל האלקי הקדמון רבי שמשון חיים ב"ר נחמן מיכאל נחמני זכר צדיק וקדוש לברכה. אשר בקש שילמדו בספרו והבטיח ישועות רבות למקמי בקשתו.

פרשת קרח תשפ"ו • גליון 400

תורת שמשון

הגדלות באה למי שמקטין עצמו

וַיִּדְבֹר אֶל קִרְח וְאֶל כָּל עַדְתוֹ לֵאמֹר בֵּקֶר וַיֵּדַע ה' אֶת אֲשֶׁר לוֹ וְאֶת הַקָּדוֹשׁ וְהַקָּרִיב אֵלָיו וְאֶת אֲשֶׁר יִבְחַר בּוֹ יִקְרִיב אֵלָיו (טז, ה):

זו כמובן היתה פגנת משה באמרו 'בקר וידע' וגו', כמו שדרשו חז"ל אם תוכלו לערב יום ולילה, ודוקא 'נקט בקר', כי פגנתו לרמז על הכוכבים שמאירים בלילה יחד עם הלבנה שהקטינה עצמה. ושוב, האם תוכל קרח, לשנות סדרי בראשית שיאירו הכוכבים בבקר יחד עם השמש הגדולה? ודאי שלא.

שיכותם של השמש והירח למחות כנגד קרח
והנה קנחו נוסף להאדירת הדברים. מובא בגמרא (סנהדרין קי.) שבאו השמש והירח ואמרו לפני הקב"ה 'אם אתה עושה דין לכן עמך' (ומעניש את קרח) נצא ואם לאו, לא נצא'.

חוקר רבנו מה ענין מצאו השמש וירח להכנס ולעשות מחאה בדבר זה. אולם לפי מה שהתבאר מתפרשים הדברים להפליא. על פי דברי קרח והשקפת עולמו, היה לשמש השליטה הגדולה לקבל לחלקה את הכוכבים שהרי היא גדולה מן הירח, וכן לפי דברי קרח ועדתו, שהלבנה מעטה את עצמה היא מפני שאמרה שאי אפשר לשני מלכים להשתמש בכתר אחד היה לשון, שהרי כאן באו מאתים וחמשים איש עדת קרח שכלם רצו להיות כהנים גדולים, כלומר הם סוברים שאפשר לשני מלכים להשתמש בכתר אחד, ולפי דבריהם יוצא הלבנה נתמסטה בהנם.

לאור זאת הבהירו הלבנה והשמש לקב"ה שכל זמן שאין קרח ועדתו נענשים, יוצא כאלו שנתקבלה סבתם של החולקים ששני מלכים שולטים בכתר אחד, ומשום כך, יהיה להם חרפה לצאת ולהאיר בעולם, הן לשמש שאין לה את הכוכבים, והן לירח שמעטה עצמה בהנם. לכן תבעו המאורות הגדולים שיגעשו דין בקרח ועדתו. ונפלאים הדברים עד מאד. (זרע שמשון פרשתינו אות ד)

מובא במדרש (תנחומא ה) אמר להם משה, גבולות חלק הקב"ה בעולמו, שפא יכולים אתם לערב יום ולילה.

מקשה רבנו ושואל, הרי באותה שעה שדבר עמם היה יום וכמו שכתב רש"י עת שכרות היא לנו וכו', ואם כן יכול היה משה לומר להם ערב וידע ה', וגם בכך היינו שומעים את דברי מוסרו אליהם 'וכי יכולים אתם לערב לילה ויום', ומדוע נקט דוקא בקר?

מרגלית מאירה שולח רבנו מאוצרותיו ומבאר, מובא במדרש (בר"ו ו) על הפסוק (בראשית א, י) 'ואת הכוכבים, אמר הקב"ה הואיל ולבנה זו מעטה עצמה להיות שולטת בלילה, גזיר אני עליה בשעה שהיא יוצאה שיהיו הכוכבים יוצאין עמה, וכשהיא נכנסת נכנסין עמה. כלומר, הלבנה שולטת על הכוכבים, שהפכו עושי דברה.

תשובת משה לקרח

ומכאן לעקר המחלוקת. קרח כידוע, זעם ונתקנא על מנוי אליצפן שהיה קטן ממנו לנשיאות, והוא על אף גדלותו נותר מאחור.

אמר לו משה לפי דבריו שהגדלות נתנת למי שגדול מחברו, אם כן היה להם לכוכבים להיות ולצאת עם השמש, ותהיה השמש - שהיא הגדולה - שולטת עליהם. ומה שאמר לו משה 'ואם תוכל לערב יום ולילה' וכו'. הפונה היא שאם תוכל, אדון קרח, לעשות שהכוכבים ילכו עם השמש, תוכל לבטל גם את מנוי אליצפן הקטן מהנשיאות, אבל כל זמן שהכוכבים יוצאים בלילה עם הלבנה, אנו למדים שהגדלות הולכת עם מי שמקטין את עצמו, אליצפן שהקטין עצמו, לו נאה הגדלה והנשיאות, ולא לה שאתה רודף אחר הגדלות.

לומדים זרע שמשון
לימוד יומי קבוע קל ונגיש
לחשיב בכל תפוצת הספרים

תורמים ווראים ישועות אל תחמיצו!
שמות התורמים יתברכו
אצל גדולי דור שלישי
בשנת לימודם
בספר זרע שמשון.

הספר שמוחל מלאות.
אלמים נרשמו בהשקפתו.
02-80-80-500
05271-66450
347-496-5657
<https://www.sorashim.co.il/donation>

הוצאת הגליון והפצתו לזכות

פע"ג האשה החשובה מרת רבקה בתיה פרינקל בת מוה"ר אביגדור ע"ה נפטרה ביום ב' תמוז תשפ"ו.
חוקרש על ידי חנה ורחבי מוה"ר זלמן ז"ל וחנוני עשיל מרת חיה ז"ל ורחביה נחלה בכל הענינים
פע"ג רבי עקיבא ב"ר אליהו הכהן ז"ל נפטר ביום שני תשפ"ו
פע"ג רבי דוד בן גרסיה ז"ל נפטר ביום כ"ג בסיו
פע"ג רבי יהושע בן מרים ז"ל נפטר ב' שני תשפ"א
פע"ג התינוק אליהו בן ראובן ז"ל נפטר ב' אייר תשפ"ו
פע"ג מירב אדל בת שרם שלום נפטר ב' שני תשפ"ו

ברכת המחבר
מתוך הקדמת הספר

הוצאת הגליון והפצתו לזכות

פע"ג האשה החשובה מרת רבקה בתיה פרינקל בת מוה"ר אביגדור ע"ה נפטרה ביום ב' תמוז תשפ"ו.
חוקרש על ידי חנה ורחבי מוה"ר זלמן ז"ל וחנוני עשיל מרת חיה ז"ל ורחביה נחלה בכל הענינים
פע"ג רבי עקיבא ב"ר אליהו הכהן ז"ל נפטר ביום שני תשפ"ו
פע"ג רבי דוד בן גרסיה ז"ל נפטר ביום כ"ג בסיו
פע"ג רבי יהושע בן מרים ז"ל נפטר ב' שני תשפ"א
פע"ג התינוק אליהו בן ראובן ז"ל נפטר ב' אייר תשפ"ו
פע"ג מירב אדל בת שרם שלום נפטר ב' שני תשפ"ו

תולדות שמשון

פנינים נפלאים מתוך הספר תולדות שמשון
על מסכת אבות ספרו הראשון של רבנו זלזה"ה

פרק ד משנה א

בן זומא אומר, איזהו חכם, הלומד מפל אדם, שנאמר (תהלים קיט)
מכל מלמדי השכלתי כי עדותיך שיחה לי.

אין לחכם להתהלל בחכמתו ואם לומד מפל אדם ראוי להתהלל

מדברי בן זומא שאמר 'איזהו חכם, הלומד מפל אדם', משמע שזה המושג לדברים שנאמרו
במקום אחר שנזכר בהם חכם, עשיר, גבור, ועל כך שואל איזהו, ויש להבין על מה דברי
מוסבים.

ויש לבאר שכן זומא שהיה ראש הדרשנים, למד ממה שפרש הכתוב (ירמיה ט, כב) 'אל יתהלל
חכם בחכמתו ואל יתהלל הגבור בגבורתו אל יתהלל העשיר בעשרו' ולא אמר בקצרה 'אל
יתהלל חכם עשיר וגבור' שכן לומר שדוקא בחכמתו לא יתהלל, אבל במה שאינה חכמתו
יכול להתהלל. ועל פסוק זה אמר 'איזהו חכם' שיש לו להתהלל, שהגם שאין לחכם שום
שבח בחכמתו, מי שלמד מפל אדם יש לו שבח, שהוא משפיל את עצמו ללמד מפל אדם,
ואינו מתהלל בחכמתו. [וראה עוד בדברי רבנו שפרש על זה הדרך גם לענין גבור ועשיר]

פרק ד משנה יג

רבי אליעזר בן יעקב אומר העושה מצוה אחת קונה לו פרקליט אחד
והעושה עברה אחת קונה לו קטגור אחד.

באור שני הלשונות שבדברי התנא

יש להתבונן מדוע שנה התנא את לשונו, במצוה אמר 'העושה' ובעברה אמר 'העושה' ולא
אמר בשניהם אותו מטבע לשון, והיה לו לומר המקום מצוה אחת והעושה עברה אחת,
או העושה מצוה אחת והעושה עברה אחת. ועוד יש לדקדק מדוע אמר 'קונה לו פרקליט'
ולא אמר קונה לו סגור.

ויש לומר שאכן אדם יכול לקיים הרבה מצוות אך הוא לא יקנה בהם פרקליטים, כגון מצוות
שלא נוהגים בזמן הזה כמו אכילת פגול, או כל מצוות לא תעשה שלא באה לידי, שאמנם
הוא מקיים אותה ולא עובר עליה, אך אין לו שכר על זה. ולכן לגבי מצוה דקדק התנא
לומר העושה מצוה אחת, כי רק אם הוא עושה את המצוה בפועל או מצוה לא תעשה
שבאה לידי ופרש ממנה אז הוא קונה לו פרקליט אחד, ולא אמר 'המקיים' שבזה נכלל כל
מי שלא עבר עליה.

ובעברה לא היה יכול לומר 'העושה עברה' כי יש פעמים שאדם נצרך לעשות עברה
לשמה וכמו שאמרו בגמרא (נזיר כג, ב), ולכן אמר 'העושה' שרק אם פגולתו לעבר על רצון
ה' אזי קונה לו קטגור אחד.

טעם שנקט התנא פרקליט ולא אמר סגור

יש לפרש הטעם שנקט התנא לומר קונה לו פרקליט אחד ולא אמר סגור, כי תבת פרקליט
מלשון פורק ליט, שתרגום המלה 'אור' הוא ליט, והיינו שהוא מפרק מעל האדם את
הקללה. והיינו שגם אם יש עברה שעשה ומחמת כן נגרם לו קללה, המצוה מגנה עליו
מהפגיעות וכמו שאמרו בגמרא (סוטה כא, א) מצוה בין בזמן שעוסק בה ובין בזמן שאינו
עוסק בה מצילה מן הפגיעות.

תורת חיים

פנינים מתורתו של האור החיים הקדוש -
הרה"ק רבי חיים בן עטר נלב"ע ט"ו תמוז תק"ג

משה רבנו הראה להם גדל הכנעתו

ויקהלו על משה ועל אהרן ויאמרו אליהם רב לכם
כי כל העדה בלם קדשים ובתוכם ה' ומדוע תתנשאו
על קהל ה' וישמע משה ויפל על פניו (טו, ג-ד):

האור החיים הקדוש זלזה"ה מודקדק: למה הצריך לומר 'וישמע'
אחר שאמר הכתוב 'ויאמרו אליהם' מדוע יעלה על הדעת לומר
שלא ישמע. עוד צריך לדעת מה ענין נפילה שנפל משה כאן.
ומבאר האור החיים זלזה"ה: כי לצד שהמלגלים לא גמרו גזרת
המכון של הצעת הדברים ולא הספיקו לומר למשה את כל
מה שהיה בלבם לומר, על כן הודיע הכתוב שמשה רבנו הבין
תכלית הדברים הגם שלא פרוש את דבריהם ואת כוננתם לגמרי.
ואמרו 'ויפל' וגו' נגד מה שאמרו למשה שהוא ואהרן 'מתנשאים
על קהל ה' ויכללו בדבריהם את משה ואהרן, ולכן כנגד מה
שנוגע למשה נפל על פניו להראות קצת האחרון של הכנעה,
ודמה נפשו כעפר הארץ וכעבד המשתחוה לפני השררה. וכנגד
גדלת אהרן אמר הכתוב 'וידבר אל קרח וגו' בקר וידע ה' את
אשר לו, פרוש לא תצדיקו דברי בזה עד שתבחינו אם ממני
יצאו הדברים אם מה' יצא הדבר.

טעם שהמתין משה עד הבקר

וידבר אל קרח ואל כל עדתו לאמר בקר וידע ה'
את אשר לו ואת הקדוש והקריב אליו ואת אשר
יבחר בו יקריב אליו (טו, ו):

יש להבין טעם אמרו 'בקר' וגו' ולא עשה את המבחן וברור
הזה מיד באותו זמן עצמו.

ומבאר האור החיים שלשה באורים נפלאים:

א. המבחן והברור דוקא על ידי הקטרת

שכבר הקטירו באותו היום קטרת של בין הערבים שבו רצה
משה לעשות המבחן, ולכן הצריך להמתין עד שעת ההקטרה
של מחר.

ב. שלא יאמרו שבחר לו זמן שיש תגברת הדינים ולכן נשרפו
שלא יחשדוהו שבדוקא עשה המבחן בזמן בלתי הגון והיינו
שעת בין הערבים שאינו זמן הרצון, וכמאמרם ז"ל בזהר הקדוש
(ח"ב לט, ב) שזמן בין הערבים הוא זמן תגברת הדינים, לכן אמר
להם שמתינו עד הבקר.

ג. משה חשב שאפשר שבליה יעשו חשבון הנפש ויתחרטו
שנתכונן בזה משה איש האלקים לתת להם זמן בליה להתבונן
במעשיהם ואולי יכירו כי לא טוב עושים ויחזרו בתשובה.
ובמדבר (במדב"ר יח) אמרו טעמים אחרים למה עכב עד בקר,
אלו ואלו דברי אלקים חיים.

לקבלת הגליון במייל: zera277@gmail.com או באתר: zerashimshon.com | להפצה: 02-80-80-500 | לשמיעת שיעורים ועידכונים: 02-80-80-400

נערך ע"י המחנך הרב ינון כהן שליט"א * ארה"ב: הרב מנחם בנימין פאשקעס 347-496-5657 * ארץ ישראל: הרב ישראל זילברברג 05271-66450

יו"ל ע"י זרע שמשון ע"ר 580624120 * ניתן לתרום לזכות ולע"ג ולקחת חלק בהוצאות והפצת הגליונות והספרים.

ניתן להפקיד בבנק מרכנטיל (17) סניף 635 מספר חשבון 71713028 ע"ש זרע שמשון, כמו כן ניתן לתרום בכרטיס אשראי בטל: 02-80-80-500 שלווחה 3

וזכות הצדיק ודברי תורתו והקדושים יגן מכל צרה וצוקה, ויושפע על הלומדים ועל המסייעים בני חיי ומוזני וכל טוב סלה כהבטחתו בהקדמת ספריו.

זרע שמשון ע"ר 580624120